

GESCHIEDENIS

Beeldkraken

20 NIEUWE SCHOOLPLATEN

Honderd jaar geleden stonden er geen foto's op de voorpagina van de krant, inmiddels staan er amper nog letters. Tegenwoordig ziet een mens in één dag evenveel beelden als een burger in de gouden eeuw in zijn hele leven.

In het boekje 20 Nieuwe Schoolplaten wordt de geschiedenis verteld van 200 jaar Koninkrijk. In beeld. Want we hebben op school wel leren lezen, maar we leerden er niet kijken. We leven in een beeldcultuur, maar we zijn visueel analfabeet.

De platen zijn zowel visualisaties van de geschiedenis als beeldessays en om die te interpreteren moeten we de beelden zien te kraken. Elk beeld wordt verklaard door een specialist.

UITGAVE IN SAMENWERKING MET DE ATLAS VAN STOLK.

*Met bijdragen van o.a.
Han van der Horst, Jan Blokker jr.,
Bas Blokker, Elise Storck,
Martijn Kleppe, Vincent Mentzel
en Herman Pleij.*

KAREL KINDERMANS
ISBN 978-94-92077-16-5
NUR 100, 680, 688
softcover
52 pagina's
24 x 17 cm (oblong)
€ 14,95
verschijnt januari 2015

Deel 1

uit een serie
van drie
boeken

ORANJEVOEL

Herman Pleij - *letterkundige*

Alles is nieuw op deze plaat. Behalve dan de koningin van toen, Juliana. We schrijven 1914. Spelers en trainer van het Nederlandse elftal staan om haar heen. Ze hebben juist de finale verloren van het wv-voetbal. Maar dat laten ze niet merken. Op dat ene vergisselijke nu was het één grote zegerocht geweest. Nederland bleek ineens op wereldniveau te kunnen triomferen. Tenminste, bijna. Had Neeskens niet meteen in het begin een strafschop snoehard door het midden in het net gesjaagd? Bovendien was dat allemaal bereikt met mooi voetbal, uitgevonden door trainer Michels. Iedereen kon op alle plaatsen in het veld opdalen. En zat dus niet meer als een schaakstuk gebonden aan zijn plek. Zelfs de keeper ging zijn hele doelgebied verdedigen. Tegenstanders raakten volledig van slag. Daarom mochten onze jongens op paleis Soestdijk komen: ze hadden de Hollandse School in het voetballen uitgevonden. Eigenlijk kreeg Juliana maar één keer per jaar het volk op bezoek - als ze jarig was. In een eindeloos defilè trok half Nederland in koloniale kleed langs haar trappen, om daar krentenwieggen, kerkkorens van luffierhoutjes en gebreide biggen als geschenk neer te leggen. Maar nu mochten de voetballers komen. Exclusief. Die kende je toen alleen in korte, witte broekjes, oranje shirts en donkere kleur voetbalschoenen (zwart). En de trainer natuurlijk in een trainingspak. Maar nu met stropdassen, colbertjassen en overhemden met de bovenste knoop dicht. Erg wennen. De grootste held was Johan Cruyff. Topvoetballers kregen toen nog geen mediatraining, dus daar had je buiten het veld

niet veel aan. De koningin ging na de foto dan ook maar de polonaise met ze doen. Ook leuk. Maar Cruyff was anders. Zoals: zonder de bal kun je niet scoren. Dat zette veel Nederlanders enorm aan het denken. Alleen de koningin droeg hem meteen. Als enige was zij vertrouwd, ze op haar eigen trappen: een moeder, trots op haar gezin. En uitvindster van het oranjevoel. Dat betekende niet verering van vorstenhuis of staat, maar gezellige saamhorigheid. Ze fietste veel, wilde niet met majesteit aangesproken worden en schonk met kerstmis chocolademelk in voor het personeel. Ook deed ze wel eens zelf de atlas. Wel belangrijk dat die Hollandse School was het toen spontaan opvellende oranjevoel. Dat zou daarna een enorme carrière maken. Op haar linkerwang had ze alvast een noodwiltblauw vlieggelijc geschilderd. Bij wijze van spreken.

Herman Pleij (1943) is emerita hoogleraar historische Nederlandse letterkunde aan de Universiteit van Amsterdam gespecialiseerd in de literatuur van de Middeleeuwen.

